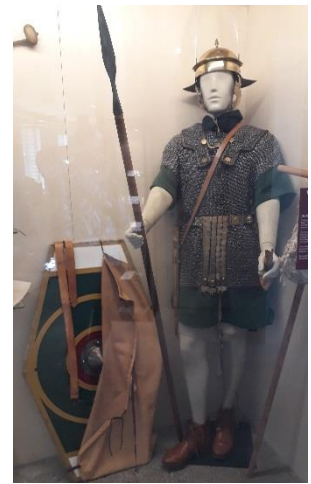

Non scholae **Sed Vitae** discimus
Vereniging Vrienden Seniorenacademie HOVO Brabant

Landgoed Haanwijk en Romeins Halder Met Sed Vitae op pad op 16 mei 2025

Op een zonnige, niet te warme vrijdag verzamelden dertig leden van Sed Vitae zich in Brasserie Catharina van Maurick in **Kasteel Maurick** bij Vught voor koffie met een gebakje. Een smakelijk begin van de dag!

Daarna verplaatsten we ons een klein stukje naar parkeerplaats **Halder** om naar de aanlegsteiger van de fluisterboten te wandelen.

Tijdens het vaartochtje van een uur op **de Dommel** richting Den Bosch kregen we toelichting van een oud-brandweercommandant. Hij vertelde over de verbeteringen die in de loop van de rivier en in de waterkwaliteit gerealiseerd zijn sinds 1995, toen de grote wateroverlast dit gebied onder water zette. Sindsdien zijn het Brabants Landschap, eigenaar van het meeste land langs de rivier, en het waterschap

onafgebroken bezig geweest om het landschap zo in te richten dat het water te beheersen is en Den Bosch droge voeten houdt. Oude bochten zijn weer hersteld, oevers verhoogd en verstevigd. Eigenlijk mag je de Dommel, die begint in België, nog net geen rivier noemen, maar voor een beek is hij te breed. Het zit er net tussenin.

Een kasteel als **Oud Herlaar** dat vlak langs de oever ligt, neemt het Brabants Landschap mee in de opknappbeurt van het gebied. Binnenkort wordt begonnen met de restauratie van het gebouw dat nog op de Middeleeuwse fundamenteën staat, om het uit te bouwen tot een multifunctioneel museum.

Na deze prettige en leerzame tocht wandelde ons gezelschap door de oprijlaan van **Landgoed Haanwijk** naar **Theehuis 't Haantje**, ondergebracht in een deel van het oude Huize Haanwijk. Op de beschutte, zonnige binnenplaats genoten we van een kop soep en een worstenbroodje.

Na de lunch splitste de groep zich in tweeën: de helft ging naar **Museum Romeins Halder**, de andere helft volgde de gids voor een **wandeling** met uitleg door een stukje van het landgoed.

In het **museum** kregen we een video te zien over het ontstaan van het museum. Dat is geboren uit de passie van de broeders *Celestinus Vencken* en *Arno Veldhoven* van het Doveninstituut. Het was broeder Celestinus die het Oudheidkundig Museum Sint-Michielsgestel oprichtte, eerst in de kapel van het Doveninstituut, daarna in een noodopvang en tenslotte in een verbouwde wederopbouwschuur van het Brabants Landschap.

Na de film kregen we een rondleiding door een van de vrijwilligers van het museum. Het museum is ontstaan door toevalsvondsten in de buurtschap Halder in de zestiger en zeventiger jaren van de vorige eeuw. De vondsten dateren uit de eerste twee eeuwen van onze jaartelling en geven een beeld van de romanisering in Halder en omgeving. Een belangrijke vondst was de door spelende kinderen in de **Essche Stroom** gevonden grote hoeveelheid Romeinse munten.

Daarnaast vielen in het museum een **Romeinse pottenbakkersoven**, een replica van een dubbelwandige waterput en een gereconstrueerd brandgraf op.

De **wandeling** over het landgoed voerde ons langs een meterslange dassenburcht. Vanuit deze burcht heeft de aanvankelijk bedreigde das zich verspreid tot zelfs hier en daar een plaag, waar ProRail van mee kan praten. Eenmaal erop gewezen herkenden we overal de graafsporen van de dassen. De zo kenmerkende dijkjes zijn van diverse oorsprong. Sommige werden aangelegd om woningen en akkers te beschermen tegen het water; andere om de donken, (zand)heuvels die duidelijk boven een lagergelegen gebied uitsteken, onderling te verbinden (om droogvoets te kunnen gaan). Weer andere zijn restanten van de liniedijk die Frederik Hendrik in 1629 liet aanleggen bij het beleg van Den Bosch. Twee vervallen **sterrenbossen** dateren van de eerste helft van de 18de eeuw. Het is een bostype waarbij 8, 6 of 4 lanen samenkomen in een centraal punt en zo als het ware een ster vormen. Van een van de lanen zijn de bomen weg. Het was mode in die tijd om zo'n bos aan te leggen. Er zijn er nog talloze over, o.a. dat in de Oude Warande bij Tilburg.

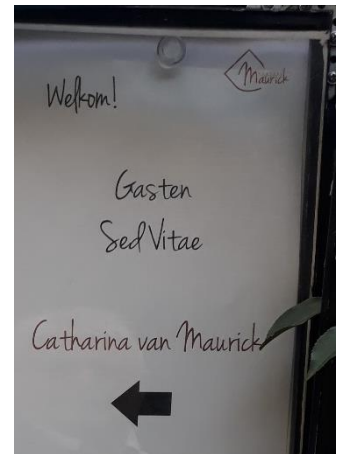
Nadat alle deelnemers zowel het museum gezien als de wandeling gemaakt hadden, was het tijd voor een drankje ter afsluiting op het nog steeds zonnige **terras van 't Haantje**. We keken terug op een geslaagde dag.

Tekst: Janine Roeffen

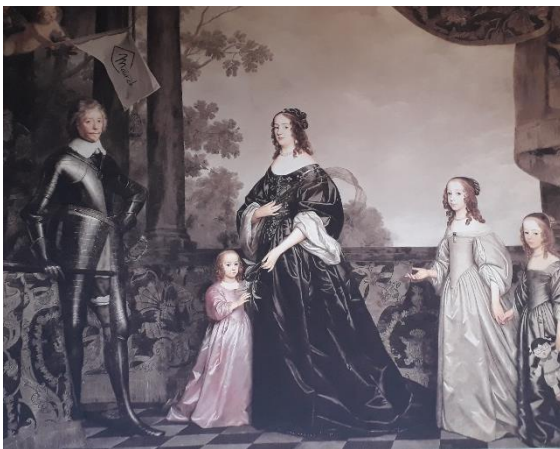
Foto's: Alphons Raaijmakers, Henk Doff en Francis Huisman

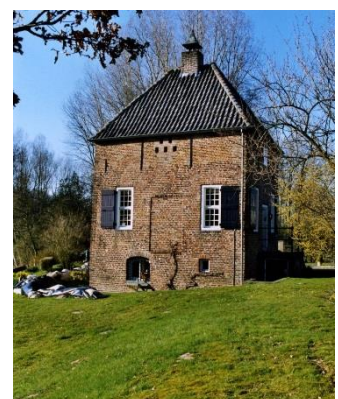
Foto impressie

Kasteel Maurick

Dommelvaren

Lunch in Theehuis 't Haantje

**Museum en
landgoedwandeling**

